

פרופסור בן-נר
אוי לענינים שכן רואות!

הימי, אחרי-כך ניהל במשך שלוש שנים את מחלקת-הענינים בבית-חולים במלאווי, באפריקה. מאז 1975 הוא מנהל את מחלקת-הענינים בבילינסון. הוא נחשב כמומחה עולמי בתחום מחלות-עניניים בפגים.

ב-11 שנות עבודתו במחלקה הוא הצליח להפוך אותה ל"עיר-פרא" אומרים בבילינסון. "הוא לא פירגן לאף אחד. כולם פחדו ממנו. הוא תמיד אמר את מה שהוא חשב, גם לרופאים שעבדו איתו, גם להנהלת קופת-החולים.

"הוא הסתכסך עם כולם, עם מנהל-מחלקות אחרות ועם הנהלת קופת-החולים, במיוחד עם יו"ר ההנהלה. היה שנוא במיוחד על רופאים צעירים, שטענו כי הוא לא נתן להם להיכנס לחדר-הניתוחים.

יש לו סיגנון מיוחד בהשפלת אנשים אחרים. הוא לעולם לא רב, אינו מרים את קולו. הוא מביט באיש-שיחו במבט קר, וזורק מישפט אכזרי. הרומן לאדם שעומד מולו כי הוא. בן-נר, חכם יותר, יודע יותר, ובכלל, מוצלח יותר. מאחרים התעלם בכלל."

"מה פעמים שוחחתי איתו, ביקשתי ממנו שיתייחס יפה יותר לרופאים האחרים, ולוא רק כדי לטהר את האווירה" מספר רופא מקורביו. אבל הוא לא הצליח, ואולי גם לא רצה, לשנות את התנהגותו.

"רופא כזה, חזק, מפגין ביטחון עצמי רב, אינו מהסס לפגוע באחרים, מאבד בסופו של דבר את הקשר עם המציאות, חושב שהוא האל-הכל-יכול, שמוותר לו לעשות כל דבר. ובן-נר אכן הגיע למצב הזה. הוא חשב שהוא יודע הכל, שלו מותר לעשות הכל."

למרות זאת מרגישים כל הרופאים כי גניבות מכל סוג שהוא, אם כי לא גניבת קרניות, מקובלות בבילינסון. דווקא הפרופסור בן-נר נחשף מפני שאינו אהוד ואף לא הסתיר את מעשיו. ממעשיהם של אחרים, אהודים יותר, מתעלמת הסביבה.

שרה ליבוביץ

אשה. ידידה. שתי מישכחות. אוי. מתנשא. אוידיה עכורה במחלקה. ולבסוף: מיכתב של הלשונה

גנב העניינים

אם מרדכי וענונו הוא גיבור הקלאסי של ג'ון להקאר, הרי הפרופסור יצחק בן-נר הוא הגיבור הבלתי-נמנע של רומאן רפואי וול, מלא תככים ונוכלויות.

בן-נר, מנהל מחלקת-ענינים בבית-החולים בבילינסון, נטש את אשתו, את שלושת ילדיהם ואת ביתם המפואר בפתח-תיקווה. הוא עבר להתגורר בבית חברתו, גבי רוזנבלום, גרושתו של עורך-דין, אם לילדיו, תכנית ל' בתל-אביב.

אשתו עברה לצידו במירפאה עד לפירוד, עכשיו היא ניצבת לימינו ועוזרת לו, למרות שאינם חיים ביחד. הם עדיין לא התגרשו, בגלל מחלוקות כספיות. שני הבתים, שלל הילדים, שתי הנשים, עולים כסף רב. משכורתו של בן-נר כמנהל-מחלקה נמוכה למדי: 800 דולר לחודש.

כמו כולם, רופאים או לא, גם בן-נר מוצא עבודה נוספת. הוא פועל כמנתח במרכז הרפואי בהרצליה. העבודה הזאת משתלמת יותר. בן-נר הוא עובד חרוץ, מנתח זריז.

בחודש אוגוסט היו לו שני מנותחים בהרצליה, אבל לא היו לו קרניות ענינים. באחד הלילות הגיעו שתי קרניות מבית-חולים השרון בבילינסון. בבוקר לקח בן-נר את הקרניות ומיד השתילן אצל חוליו הפרטיים בהרצליה. עבור כל ניתוח קיבל 7,500 דולרים.

ומן קצר לפני-כן התפרסם רוח מבקר-המדינה, שקבע כי במחלקתו של בן-נר יש "אי סדרים בקשר לתורים לניתוח", וכי הפרופסור בן-נר וסגנו, הר"ר שימרון כהן, ניתחו בחדר-הניתוחים של בית-החולים בעיקר את חוליהם הפרטיים.

הנהלת קופת-החולים העבירה את הרוח לטיפול של המיטרה, וביקשה מבן-נר להתפטר. הוא סירב. נפתחה חקירה. במהלכה קיבלה החוקרת, רב-פקד פרנקל, מיכתב אנונימי, שגילה את פרשת הקרניות.

בן-נר נחקר, נעצר ושוחרר בערבות. עוד באותו הערב הופיע בטלוויזיה והודיע בקול נחרץ כי עשה את מה שעשה כדי להציל את עניניהם של חוליו הפרטיים. לבן-נר יש מראה מכובד ואמין. הוא השתדל להישמע כאוהב-אדם, מציל ענינים וקרניות. "הברירה היתה לזרוק או להשתמש", אמר. "היה של הקרנית קצרים. אלמלא הייתי משתילה במהירות בעין חולה, ומציל אגב כך את העין, הייתי נאלץ להשליכה לפח". ועוד אמר: "יש לי קבלות. דיווחתי למס'הכנסה על הכנסותי מהניתוחים."

בשלב זה משתנה עלילת הרומאן הרפואי למשרות. כעת היא נוטה לכיוון האנושי. הרופא התוודה, הפך למלאך-גואל. החוקרת המיטרתית, שאמורה להיות קשוחה, כמעט ונפלה בעצמה אל תוך הרשת הרביקה. המתקתה. "כמה קשה לי לחקור כאן", אמרה באותה ההזדמנות, בעת הפסקת-חקירה קצרה. "תוך כמה ימים אני הופכת בן-אדם חשוב ומכובד לשכר-ליל", והיא כמעט פרצה בככי.

תחת לפרוץ בככי של רחמים והזדהות, כדאי היה לעבור למחלקת הענינים בבית-החולים בבילינסון, מחלקתו של הפרופסור בן-נר.

מזה שיש שבעות גועשת המחלקה. בתחילה דיברו על החקירה. אחר-אחר נחקרו הרופאים. נשאלו אם ידעו משהו על "איהסדרים בקשר לתורים לניתוח". כבר כמעט והוכן כתב-אישום. חסרו רק כמה עדויות של חולים. ברגע האחרון סיכרו החולים לחתום. החקירה כמעט ומתה.

ואז הגיע המיכתב האנונימי. במחלקה כל-יך ישראלית, כל-יך קרתנית, שבה הכל בוחשים בעניינים של כולם. קשה להישאר אנונימי. החשד נפל על שלושה רופאים. הם שקיבלו בחודש אוגוסט את הקרניות, והם שראו את הפרופסור בן-נר לוקח אותן איתו למחנה.

"הוא לקח את הקרניות בגלוי, בלי להסתיר, בלי לפחד", אמר אחד הרופאים. "הוא לא פחד מאף אחד, משום דבר. רק דבר אחד הטריד אותו: מס'הכנסה. אם יש לי קבלות, אני נקי מוסר", היה אומר. גם במקרה הזה נהג כך. גנב את הקרניות אבל הוציא קבלות למס'הכנסה אחרי הניתוחים.

כזו מין מחשבה מעוותת היתה לו. כאילו שהערך היחיד בעולם הוא היושר כלפי מס'הכנסה. הגניבה, לדבריו, איברה ממשמעותה הקשה, ברגע שסופחה אליה קבלה מתאימה."

"מלבד הפחד ממס'הכנסה הוא לא ידע פחד מהו", אמר אחד הרופאים האחרים במחלקה. "אינטליגנטי, חדרר ביטחון עצמי, לעתים מופזז מדי, רופא טוב". כך מתארים את בן-נר בבילינסון.

בן-נר (49) למד רפואה כעודאי באוניברסיטה העברית, היה רופא בקומנדו

איני בטוח כלל שזה נכון. רוב הרופאים המספרים לציבור על הזמנות רבות שהם מקבלים מחו"ל, שבהן מובטחת להם משכורת-יעתק, אינם דוברים אמת. איני מכיר אף רופא אחד שקיבל הזמנה מפתה מחו"ל ושלא נענה לה. השימוש בנימוק זה נראה לי כסחיטה.

בין הסיבות המביאות את הרופאים הבכירים לעבריינות יש למנות את זכויות-היתר שהם מקבלים בתוקף תפקידם:

● מנהל-מחלקה מתייחס אל מח' לקחתו, שעליה הוא ממונה, כלאחזה פרטית. הוא מתייחס לעוזריו כאל ווסלים שלו.

● הוא מאשפו חולים, משחררם, הכל לפי ראות-עיניו, ולעיתים לא לפי אינדיקציה רפואית, ואף אחד מעוזריו אינו מעז לערער על החלטותיו.

● הרופאים הצעירים, המקבלים משכורתם מבית-החולים הציבורי, מגור צלים לעיתים קרובות על-ידי ה"בור" סים" כעוורים בבתי-חולים פרטיים, על-חשבון זמן-עבודתם בבית החולים הציבורי.

● מנהל-מחלקה מקבל את תפי קידו לנצח — אי-אפשר להחליפו או להדיחו, בהשוואה למדינות מערביות, שבהן תפקיד זה מוגבל למספר שנים, וקיימת רוטציה.

כל זכויות-היתר הללו נותנות לבני-ליתן הרגשה של שילטון בלתי-ימ עורער, ומביאות אותם למעשי-עבירה. מעצרו של הפרופ' בן-נר ואי-אפשרויות הן תוצאה של המצב החברתי במדינת ישראל. במדינה מסוימת צורך בן-סירא, החשוד בגניבת קרניות-ענינים — שהוא אומר שאינו יוצא-מדהכל, ושהוא תוצר של המצב הקיים במדינה רכתיבה-רפואית ובחברה כולה.

הוא הורה בעובדה של גניבת הקרניות ואמר שבריעבד הוא חושב שהיה כדאי להעביר את הכסף שקיבל עבורן לקופת-החולים. באווירה זו קיימת בחברה, המצדיקה כמעט את מעשיו, לא העלה כלל על דעתו דבר פשוט ביותר: להחזיר את הכסף עכשיו. מה מפרעי לו לעשות זאת כעת?

אחיזה ענינים

לסיכום: מעשיו של הפרופ' סור יצחק בן-נר, שהביאו למ' עצרו, הם תוצאה של המצב הקיים בתוך החברה, ובמיוחד בחברה הרפואית.

● אווירת סלחנות, הצדקה, אולת, יד הממונה על מערכת-הבריאות, שטיפת-מוח על הרמה הגבוהה של הרפואה בארץ, ירידה בנורמות חברתיות ומוסריות — מביאים לשחיתות, לשוחד, לעבריינות, עד לגניבות גלויות גם בחברת לובשי החלוק הירוק.

● כדי להתגבר על ההידרדרות הד חברתית, יש להילחם ראשית נגד הע' בריינות בחברה הגבוהה. החברה הרפואית ממיד נחשבה כחברה אידיאלית טית, והנורמות שהיו קיימות בחברה זאת היו משפיעות על החברה בכלל ועל העם כולו. מסיבה זאת חשוב מאוד לעצור את ההידרדרות של החברה הרפואית במדינת-ישראל, ולהעלות על נס את הרופאים הרבים השומרים על טוהר המיקצוע.

● כל הדיבורים על הכנסת פרקטיקה פרטית לתוך בתי-החולים, בצורה ישירה ולא ישירה, על הפרדה ללקיח בצורה זו או אחרת של קליניקות פרטיות מבתי-החולים הציבוריים, על שינויים בתקנון ובאישורים — הם אחיות-ענינים והססת תשומת-הלב מהדרך הישירה והאפשרית לטיפול בבעיה זו.

יש להפריד בצורה מוחלטת רפואה פרטית מרפואה ציבורית. יש לאסור על כל רופא, העובד ברפואה ציבורית, לעבוד בבתי-חולים פרטיים ולהחזיק בקליניקה פרטית.

לכל רופא העובד בבתי-חולים פרטי,

יש להקים חזית מאוחדת של קבנטי-הרפואה — מישדר-הברי-אות, הנהלת קופת-החולים הכללית וההסתדרות הכללית — שתילחם ברפואה, השחורה", ברפואה, האפורה", בשוחד, בגניבות, בסחישות ברפואה.

במוסדות ציבוריים, משכורת הולמת, ובמקביל להגדיל את שעות-עבודתם. ● יש להעניש עבריינים למיניהם ברפואה, ובשום פנים לא לנסות להצדיק עבריינות זאת בנימוק של שכר נמוך.

ושיש לו קליניקה פרטית, יש לאסור עליו לעבוד בבתי-חולים ציבורי. רק בדרך זאת אפשר למנוע פיתוי מרופא לנצל את מעמדו בבתי-החולים הציבורי רי ולהשתמש בו להתעשרות אישית. ● יש לתת לרופאים, העוברים